

ACADEMICTALK

นักการเมืองที่สังคมไทยต้องการ จากการชุมนุมเรียกร้องของ กปปส. Politicians in Demand of Thai Society from Movement of PDRC.

วิเชษฐ์ เกษมทองศรี

อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

Mr Vichet Kasemthongsri

Former Ministry of Natural Resources and Environment

E-mail: kavichet@hotmail.com

บทคัดย่อ

ระยะเวลากว่าทศวรรษที่ผ่านมา สังคมไทยมีข้อเรียกร้องต่อนักการเมืองทั้งในด้านวิสัยทัศน์ ความรู้ ความสามารถ คุณธรรม และความรับผิดชอบต่อบ้านเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักการเมืองจะต้องไม่ทุจริตคอร์รัปชัน วิกฤตทางการเมืองไทยล้วนเป็นปัญหาที่มาจากนักการเมือง พรรคการเมือง จนนำไปสู่ความต้องการที่จะปฏิรูปการเมืองก่อนที่จะจัดให้มีการเลือกตั้ง บทความนี้ต้องการเสนอให้เห็นถึงพัฒนาการของความคาดหวังต่อนักการเมืองไทยในระยะเวลาที่ผ่านมา จนถึงข้อเรียกร้องของคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) ในฐานะตัวแสดงทางการเมืองสำคัญ ซึ่งถือเป็นตัวแทนของสังคมไทยที่มีบทบาทในการกำหนดทิศทางและโครงสร้างทางการเมืองไทยในปัจจุบัน

คำสำคัญ: นักการเมือง, ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม, คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ABSTRACT

Over the past decade, Thai society in pursuit of the politicians who have vision, knowledge, talent, morals and responsibility to their country. They must absolutely not engage in corruption. Thai political crisis cause of politicians and political parties which push society to demand in political reform before a new general election. This article draws on the dynamic of political expectation in the past until the movement of the People's Democratic Reform Committee, (PDRC) as the most importance political agents who are a representation of social opinions taking a role on direction and restructure in Thai political reform.

Keywords: Politician, Social Movement, People's Democratic Reform Committee, (PDRC)

บทนำ

ระยะเวลาที่ผ่านมามีความสำคัญต่อประเทศไทยมีข้อเรียกร้องต่อการเมืองทั้งในด้านวิสัยทัศน์ ความรู้ความสามารถ คุณธรรม และความรับผิดชอบต่อบ้านเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักการเมืองจะต้องไม่ทุจริตคอร์รัปชัน ไม่กระทำความผิดในทางตำแหน่งหน้าที่ สะท้อนให้เห็นจากองค์กรที่มีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจของนักการเมืองได้เกิดขึ้นจำนวนมากนับตั้งแต่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับ 2540 เป็นต้นมา เช่น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) หรือในกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญปี 2558 ที่ผ่านมามีความพยายามที่จะตั้ง “สมัชชาคุณธรรมแห่งชาติ” โดยตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการควบคุมพฤติกรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้มีคุณธรรมและจริยธรรมอันพึงประสงค์ ทั้งนี้สมัชชาคุณธรรมแห่งชาติจะมีอำนาจในการกำหนดมาตรฐานคุณธรรม จริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้บริหารระดับสูง กรรมการในองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ องค์กรอิสระ นักการเมืองท้องถิ่น ตลอดจนการมีอำนาจสอบสวนนักการเมืองให้การปฏิบัติตามมาตรฐานคุณธรรม จริยธรรมของบุคคลและเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะโดยได้รับความคุ้มครองทางกฎหมาย (ผู้จัดการรายสัปดาห์, 2558)

หลังจากที่อดีตนายกรัฐมนตรี ทักษิณ ชินวัตรดำรงตำแหน่งในสมัยที่ 2 ในปี 2548 นายสนธิ ลิ้มทองกุล เริ่มรณรงค์เคลื่อนไหวต่อพฤติกรรมการบริหารราชการแผ่นดินของนายกรัฐมนตรีในขณะนั้นผ่านรายการเมืองไทยรายสัปดาห์สัญจร จนกลายเป็นการเคลื่อนไหวของพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (พธม.) ในที่สุด (อุเชนทร์ เชียงเสน, 2555) การต่อต้านหรือการประท้วง และการวิจารณ์นักการเมืองได้

กลายเป็นกระแสที่ส่งเสริมประชาธิปไตยทางตรงเพื่อตรวจสอบความประพฤติและการทำหน้าที่ของนักการเมือง ในช่วงปี 2556-2557 ได้มีมวลชนเคลื่อนไหวต่อต้านนักการเมืองจำนวนมากที่สุดด้วยการระดมประชาชนในนาม กปปส. ที่มีนายสุเทพ เทือกสุบรรณ อดีตนักการเมืองพรรคประชาธิปัตย์เป็นเลขาธิการ ซึ่งข้อเรียกร้องมีความเกี่ยวข้องกับความชอบธรรมของนักการเมืองโดยตรง รวมถึงจริยธรรมของนักการเมืองที่พึงประสงค์ ดังที่นายสุเทพได้กล่าวถึงความไม่ชอบธรรมของนักการเมืองไว้ว่า

“รัฐบาล ส.ส. และ ส.ว. เสียช้างมากกระทำการละเมิดรัฐธรรมนูญด้วยการมาปฏิเสธรับอำนาจศาลรัฐธรรมนูญ ทำให้รัฐบาลขาดความชอบธรรม เพราะนายกรัฐมนตรีไม่ได้ขอพระราชทานร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญกลับคืน แสดงว่าต้องการให้พระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย หรือต้องการให้ ส.ส. ลงมติ 2 ใน 3 เพื่อประกาศบังคับใช้กฎหมาย ประชาชนจึงมีสิทธิที่จะออกมาพิทักษ์รัฐธรรมนูญ” (เดลินิวส์, 2556)

จะเห็นได้ว่าสถานการณ์ดังเคียวทางการเมืองและข้อเรียกร้องของสังคมไทยต่อเหตุการณ์ทางการเมืองในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา ล้วนเป็นปัญหาที่มาจากนักการเมือง พรรคการเมือง จนนำไปสู่ความต้องการที่จะปฏิรูปการเมืองก่อนที่จะจัดให้มีการเลือกตั้ง บทความนี้ต้องการเสนอให้เห็นถึงพัฒนาการของความคาดหวังต่อนักการเมืองไทยในระยะที่ผ่านมา จนถึงข้อเรียกร้องของคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) ซึ่งในบทความนี้จะเรียกว่า กปปส. ในฐานะตัวแสดงทางการเมืองที่สำคัญ ซึ่งถือเป็นตัวแทนของสังคมไทยที่มีบทบาทอย่างสำคัญในการกำหนด

ทิศทางและโครงสร้างทางการเมืองไทยปัจจุบัน

นักการเมืองไทย ภาพลักษณ์ และความหวัง

การเมืองไทยเปิดเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยส่งผลให้นักการเมืองมีบทบาทสูงขึ้น ภายหลังเหตุการณ์พฤษภาคม 2535 เป็นต้นมา กองทัพบกยุติบทบาททางการเมืองจนไม่อาจเรียกความนิยมทางการเมืองได้ ขณะที่บทบาทนักการเมืองในการกำหนดทิศทางความเป็นไปของสังคมประเทศชาติ หรือเป็น “ตัวแสดงหลัก” อันมีศูนย์กลางอยู่ที่รัฐสภา (ธิดาพันธุ์ ศรีนารา, 2556) ได้ส่งผลต่อภาพลักษณ์และความคาดหวังของสังคมที่มีต่อนักการเมืองเพิ่มมากขึ้นตามมา

ภายใต้ระบอบ “ประชาธิปไตยเต็มใบนี้” หลังปี 2535 เป็นต้นมารัฐบาลมีลักษณะเป็นรัฐบาลผสม มีหลายพรรคการเมืองมารวมตัวกันเพื่อจัดตั้งรัฐบาล ส่งผลให้รัฐบาลแต่ละชุดมีอายุค่อนข้างสั้นเนื่องจากการจัดสรรตำแหน่งรัฐมนตรี หัวหน้ากลุ่มการเมือง (มุ้ง) รวบรวมนักการเมืองจำนวนหนึ่งเพื่อใช้ต่อรองโควตาเก้าอี้รัฐมนตรี ทำให้เสถียรภาพและความมีเอกภาพในการบริหารประเทศของรัฐบาลต่ำ เพราะต้องต่อรองกับกลุ่มการเมืองระหว่างพรรคร่วมรัฐบาล ซึ่งรัฐบาลพยายามจัดการให้พรรคร่วมที่อยู่ในรัฐบาลสามารถบริหารประเทศร่วมกันต่อไปให้ได้ เพราะหากมีการสลับขั้วทางการเมืองรัฐบาลอาจสิ้นสุดลง หรืออาจต้องเปลี่ยนตัวบุคคลผู้มาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี นอกจากนี้ รัฐบาลผสมยังทำให้การดำเนินนโยบายสู่การปฏิบัติขาดความต่อเนื่อง ตลอดจนขาดประสิทธิภาพ เนื่องจากต้องรับฟังความคิดเห็นและปฏิบัติตามข้อเรียกร้องจากพรรคร่วมรัฐบาลที่อาจมีความเห็นแตกต่างและเป็นคู่แข่งทางการเมืองในขณะเดียวกันอีกด้วย

ความไร้ประสิทธิภาพของการเมืองส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากภาพลักษณ์เชิงศีลธรรมของนักการเมืองในชนบท หรือที่เราเรียกว่าเป็นผู้มีอิทธิพลท้องถิ่น นักเลง เจ้าพ่อต่าง ๆ เข้าสู่การเมือง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

แสวงหาความมั่งคั่งด้วยการทุจริต โดยเฉพาะการใช้วิธีการซื้อเสียงเพื่อเป็นบันไดไปสู่การได้รับการเลือกตั้งในวงกว้าง ซึ่งภายใต้ระบบการเมืองนี้นักการเมืองที่ทุจริตจากชนบทที่มีพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศจึงได้รับเลือกและมีอำนาจต่อรอง ในการจัดตั้งรัฐบาลตามกลไกตัวเลข (ลิขิต วีระเวทิน, 2554) อย่างไรก็ตาม รัฐบาลที่ได้รับเลือกจำต้องดำเนินนโยบายให้ถูกใจคนเมืองเพื่อเสถียรภาพของรัฐบาล ไม่ให้มีการประท้วงเรียกร้อง ซึ่งสถานการณ์เช่นนี้เรียกว่าสองนคราประชาธิปไตย ที่คนชนบทเป็นฐานเสียง ขณะที่คนเมืองเป็นฐานนโยบาย (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2556)

ระบบการเมืองดังกล่าวขาดประสิทธิภาพในการบริหารประเทศและเต็มไปด้วยการทุจริตของนักการเมือง อันส่งผลให้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 ซึ่งมีนักปฏิรูปชนชั้นนำกล่าวโทษไปที่นักการเมืองที่ไร้ความสามารถในการจัดการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของไทย จากที่เศรษฐกิจเคยเติบโตอย่างต่อเนื่องกว่าสองทศวรรษก็ต้องสิ้นสุดลงในระยะเวลาไม่กี่เดือน (วิลเลียม เอ. คัลลาฮาน, 2555) คำอธิบายข้างต้นนี้มีอิทธิพลต่อกระบวนการปฏิรูปการเมืองของไทย ตั้งแต่หลังเหตุการณ์พฤษภาคม 2535 จนมาบรรลุผลเป็นรัฐธรรมนูญปี 2540 ซึ่งให้ความสำคัญกับการสร้างนักการเมืองที่สุจริต มีศีลธรรม โดยผู้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้กล่าวเน้นย้ำถึงความสำคัญของรัฐธรรมนูญว่า สามารถหยุดยั้งการซื้อเสียงอันเป็นต้นเหตุของความชั่วร้ายต่อสังคมการเมือง ทำให้มีการออกแบบองค์กรอิสระที่เกิดขึ้นตามเจตจำนงดังกล่าวเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบ กำกับควบคุมพฤติกรรม มีมาตรการลงโทษหากทำความผิด และมีการควบคุมนักการเมืองตั้งแต่ลงสมัครรับเลือกตั้ง ทั้งนี้ ยังมุ่งหวังด้วยว่าจะได้นักการเมืองที่มีคุณภาพสูงตามหลักธรรมาภิบาล หรือธรรมรัฐ (Good Governance) ที่เป็นกระแสนิยมในช่วงนั้นเพื่อสกัดเจ้าพ่อ นักเลง ผู้มีอิทธิพลท้องถิ่นไม่ให้เข้าสู่อำนาจ

นอกจากมาตรการตรวจสอบนักการเมืองที่เข้มข้น

แล้วรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 ได้มีการออกแบบเขตเลือกตั้งที่เป็นเขตเดียวเบอร์เดียวด้วยความเชื่อของนักปฏิรูปว่าจะทำให้การซื้อเสียงยากขึ้นเพราะต้องใช้จ่ายเงินมากขึ้น และการเพิ่มการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่เอื้อต่อพรรคการเมืองขนาดใหญ่ สอดคล้องกับความต้องการให้เกิดประสิทธิภาพการบริหารประเทศด้วยการลดจำนวนพรรคการเมืองท้องถิ่น พรรคภูมิภาคที่มีความนิยมเฉพาะถิ่น หรือเป็นกลุ่มการเมือง (มุ้ง) เฉพาะกิจที่เข้ามาต่อรองตำแหน่งรัฐมนตรีในการเป็นพรรคร่วมรัฐบาล (เกษียร เตชะพีระ, 2547) ซึ่งการลดจำนวนพรรคในลักษณะนี้ทำให้การเมืองมีเสถียรภาพมั่นคงขึ้นด้วย จนนำไปสู่การแข่งขันในระบบ 2 พรรคใหญ่

การเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญ 2540 ส่งผลให้การทุจริตที่เป็นปัญหาของการเมืองไทยอันมีสาเหตุมาจากการซื้อเสียงแบบเดิมลดลง หรือกล่าวได้ว่าไม่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้เลือกตั้ง ทำให้พรรคการเมืองมีบทบาทในการกำหนดทิศทางการเมืองผ่านการแข่งขันนโยบายระหว่างพรรคการเมือง จากการจัดวางโครงสร้างภายใต้รัฐธรรมนูญ 2540 ทำให้นักการเมืองผูกพันกับพรรคที่ตนสังกัดและต้องปฏิบัติตามมติพรรค ดังจะเห็นได้จากกรณีพรรคไทยรักไทยที่สามารถรักษาสถานะคะแนนเสียง และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ยังคงลงสมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรคไทยรักไทย โดยไม่ย้ายสังกัดไปอยู่พรรคการเมืองอื่นเพราะพรรคไทยรักไทยเป็นนายทุนทางการเมืองของนักการเมืองที่ทำให้ได้รับเลือกกลับมาทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง (รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์, 2548)

การเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ 2540 ที่เน้นการแข่งขันนโยบายระหว่างพรรคการเมือง และเป็นการจัดการเลือกตั้งโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งอันเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญเป็นครั้งแรก ผลปรากฏว่าพรรคไทยรักไทยที่มีนายทักษิณ ชินวัตร เป็นหัวหน้าพรรค ได้รับการเลือกตั้งเป็นเสียงส่วนใหญ่ แม้จะเพิ่ง

ก่อตั้งพรรคในปี 2541 ผลพวงภาวะวิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 เอื้อให้นายทักษิณและพรรคไทยรักไทยประสบความสำเร็จในการเลือกตั้ง ทั้งนี้ เพราะความเบื่อหน่ายต่อนักการเมืองเดิมที่ไร้ประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ และคู่แข่งทางการเมืองของนายทักษิณต่างก็เคยเป็นรัฐบาลในช่วงก่อนหน้านั้น ทำให้สังคมคาดหวังต่อผู้มีวิสัยทัศน์ทันโลก ตอบสนองต่อการแข่งขันทางด้านธุรกิจ กระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้นายทักษิณผู้ที่มีประสบการณ์ทางธุรกิจได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ และเป็นหนึ่งในธุรกิจเพียงไม่กี่บริษัทที่สามารถรอดพ้นจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ปี 2540 จนได้รับการยกย่องว่าเป็น “อัศวินคลืนลูกที่ 3” สิ่งเหล่านี้ส่งผลด้านบวกต่อนายทักษิณ ในแง่ความทันสมัย ทันโลก ตลอดทั้งยังมีต้นทุนทางการเมืองที่ดี กล่าวคือ ไม่มีภาพลักษณ์ของนักการเมืองท้องถิ่น (ยี่) เนื่องจากเคยสังกัดพรรคพลังธรรมซึ่งเป็นพรรคการเมืองที่มีภาพลักษณ์ด้านศีลธรรม และเคยเป็นพรรคที่ได้รับการสนับสนุนจากคนเมือง นอกจากนี้การใช้ความเป็นชาตินิยมทางเศรษฐกิจที่พรรคไทยรักไทยยกระดับประเทศในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเป็นที่ยอมรับของประชาชนที่มีความรู้สึกว่าประเทศไทยได้สูญเสียเอกราชอธิปไตยทางเศรษฐกิจให้กับไอเอ็มเอฟ นายทักษิณจึงเป็นทางเลือกของประชาชนในการแก้ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจนี้ (เกษียร เตชะพีระ, 2548) กระแสความนิยมต่อนายทักษิณ นอกจากจะสะท้อนจากผลคะแนนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อแล้ว ยังได้รับการยอมรับจากปัญญาชนสาธารณะที่ออกมายอมรับในคุณสมบัติส่วนตัว และได้รับความนิยมผ่านโพลสำรวจทุกสถาบัน (พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์, 2547, น.177) ความนิยมชื่นชมในตัวนักการเมืองอย่างนายทักษิณปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนในการเลือกตั้งครั้งที่ 2 ปี 2548 ของพรรคไทยรักไทย เมื่อผู้สมัครได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนสูงถึง 348 เสียง จาก 500 เสียง จนทำให้พรรคสามารถจัดตั้งรัฐบาลพรรคเดียวได้

เป็นครั้งแรก และถือว่าเป็นครั้งเดียวในประวัติศาสตร์
การเมืองไทยนับแต่มีการปกครองในระบอบ
ประชาธิปไตย (นพรัตน์ วงศ์วิทยาพานิชย์, 2550)

นักการเมืองภายใต้การบริหารของ พรรคไทยรักไทย พ.ศ. 2541-2548

กระแสความนิยมในตัวนายทักษิณ ชินวัตร ใน
ฐานะนายกรัฐมนตรี ผู้มีวิสัยทัศน์ในการแก้ปัญหาทาง
เศรษฐกิจและสังคม ภาพลักษณ์การเป็นนักการเมือง
รุ่นใหม่ที่โดดเด่นเหนือนักการเมืองแบบเก่า และนโยบาย
ที่โดดเด่นตรงใจประชาชนในวงกว้าง แม้ปัญญาชน
สาธารณะ ราษฎรอาวุโส ผู้วิพากษ์วิจารณ์การเมือง
และนักการเมืองมาโดยตลอดอย่าง นพ.ประเวศ วะสี
และ นพ.เสม พรังพวงแก้ว ทั้งสองให้การยอมรับว่า
นโยบายของพรรคไทยรักไทยเป็นประโยชน์ต่อคนยากจน
(อุกฤษฏ์ ปัทมานันท์, 2544) เมื่อได้รับเลือกเป็นรัฐบาล
พรรคไทยรักไทยจึงเร่งรัดผลักดันนโยบายที่รณรงค์หา
เสียงสู่การปฏิบัติจริง ทำให้พรรคไทยรักไทยและนาย
ทักษิณได้รับการตอบสนองจากผู้รับนโยบายเป็นอย่างดี
(อคิน รพีพัฒน์, 2547)

อย่างไรก็ตาม แม้จะได้รับความนิยมในการบริหาร
ประเทศ แต่เสถียรภาพของรัฐบาลก็มีปัจจัยอยู่ในการ
ควบคุมเสียงในสภาผู้แทนราษฎรให้มีความมั่นคง พรรค
ไทยรักไทยได้ดำเนินกลยุทธ์ขยายควบรวมกิจการ
พรรคการเมืองอื่น หรือที่เรียกว่าการ “ดูด” นักการเมือง
ให้เข้าสู่พรรคไทยรักไทย เป็นกลยุทธ์ในการสร้าง
เสถียรภาพให้กับรัฐบาลเพื่อควบคุมเสียงในสภา ลดการ
ถูกยื่นอภิปรายไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีและคณะ
รัฐมนตรี ขณะที่กลยุทธ์ดังกล่าวทำให้พรรคไทยรักไทย
ถูกมองว่าเป็นการเติบโตจากภายนอกด้วยการใช้อำนาจ
ทุนของพรรคที่มีอยู่เหนือกว่าในการดึงดูดนักการเมือง
เข้าสู่พรรคของตน ไม่ได้เติบโตจากภายในพรรคตนเอง
ที่จะต้องอาศัยระยะเวลาในการบ่มเพาะสภากาชาดทางการ
เมือง หรือการตั้งมั่นในอุดมการณ์ ส่งผลทำให้ภาพลักษณ์

ของพรรคไทยรักไทยถอยห่างจากการเป็นพรรคการเมือง
ใหม่ภายใต้แนวคิด “คิดใหม่ ทำใหม่” พรรคปัญญาชน
หรือพรรคดอกเตอร์ (ภูมิธรรม เวชยชัย และนพรัตน์
มุณีรัตน์, 2547, น.13) เพราะกลยุทธ์นี้ได้รวมนักการเมือง
ประเภท “ยี้” อันไม่พึงประสงค์ของ ชนชั้นกลาง
ในเมืองที่มีอคติต่อความเป็นชนบทเข้ามาเป็นสมาชิก
พรรคไทยรักไทยด้วย (รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์, 2548)
ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของพรรค ลดความเป็นพรรค
การเมืองของคนเมืองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

อย่างไรก็ตาม ในขณะที่นักการเมืองของพรรค
ไทยรักไทยมีความมั่นคงต่อการสังกัดพรรคเดิมโดย
ไม่ย้ายพรรค พรรคไทยรักไทยก็อาศัยข้อได้เปรียบของ
รัฐธรรมนูญ 2540 ที่มีอคติต่อพรรคการเมืองขนาดเล็ก
และต้องการให้เกิดระบบทวีพรรค หรือพรรคการเมือง
ใหญ่ 2 พรรคเกิดขึ้นในการเมืองไทย โดยใช้กลยุทธ์การ
ขยายควบรวมพรรคการเมือง (Merge and Acquisition)
(นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, 2549) จนนำไปสู่การควบรวม
พรรคความหวังใหม่ พรรคเสรีธรรม และพรรคชาติ
พัฒนา หลังการเลือกตั้ง 2544 ตามลำดับ ด้วยความ
เหนือกว่าในทุนทางเศรษฐกิจ

ภายใต้รูปแบบรัฐบาลพรรคเดียวที่มาจากการ
เลือกตั้งเป็นครั้งแรกในการเมืองไทย นายทักษิณมีความ
โดดเด่นในการใช้ภาพลักษณ์ของตนในการบริหารแบบ
ผู้นำเดี่ยว โดยมีคนวงใน รวมทั้งเครือญาติถูกส่งไป
บริหารจัดการในตำแหน่งบริหารต่าง ๆ ทั้งภายในพรรค
และในระบบราชการ สถาบันพรรคการเมืองซึ่งเป็น
สถาบันสาธารณะกลายเป็นบริษัทเครือญาติ มีหัวหน้า
พรรคเป็น CEO (Chief Executive Officer) บรรดา
เครือญาติเป็นคณะกรรมการบริหาร นอกจากนั้นในการ
ปฏิรูประบบราชการ แปรรูปรัฐวิสาหกิจ นโยบายผู้ว่า
CEO ก็ล้วนเป็นการจัดวางตัวบุคคลผู้ใกล้ชิดภายใต้ร่ม
เงาของนายทักษิณ ส่งเสริมให้ก้าวขึ้นสู่อำนาจ จนกล่าว
กันว่าเป็นการเข้าครอบครองทรัพยากรการบริหาร
ประเทศไว้ในมือบุคคลเพียงคนเดียว พรรคไทยรักไทย

และนักการเมืองในสังกัดนาระบบบริหารงานแบบบริษัท เอกชนมาใช้ในระบบราชการ เปลี่ยนวิธีคิดของสังคมไทยใหม่โดยใช้เศรษฐกิจเสรีเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศ จนสังคมไทยในขณะนั้นกลายเป็นสังคมทักษิณ หรือ “ทักษิณเอนเซชัน” (สามชาย ศรีสันต์, 2549) ขณะที่สมาชิกพรรคที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้สังกัดพรรคมีสภาพไม่ต่างจากลูกจ้างของบริษัท (ลิขิต ธีรเวคิน, 2554) การนำแนวคิดทางการตลาดของโลก ธุรกิจมาปรับใช้ทางการเมือง การเปรียบประเทศไทยเป็นบริษัทโดยมีตนเป็นผู้บริหารสูงสุดนำมาซึ่งกระแสต่อต้านด้วยความวิตกว่าจะเป็นการผูกขาดอำนาจ ไม่เป็นประชาธิปไตย หรือเป็นการปกครองที่มีชื่อเฉพาะว่า “ระบอบทักษิณ” ที่แม้ว่าจะได้รับการเลือกตั้งที่เป็นกระบวนการในระบอบประชาธิปไตย แต่มีความเป็นเผด็จการอำนาจนิยมในเนื้อหาสาระ และยังมีลักษณะรวมศูนย์อำนาจมากจนถูกเรียกว่าระบอบสมบูรณาญาสิทธิพินจากการเลือกตั้ง (เกษียร เตชะพีระ, 2547)

นักการเมืองภายใต้สังกัดไทยรักไทยถูกวิจารณ์ว่าเป็นตัวแทนของกลุ่มทุน ไม่ได้เป็นตัวแทนของประชาชนอย่างแท้จริง แม้ว่าจะได้รับการสนับสนุนจากประชาชนในพื้นที่ต่างจังหวัด แต่เป็นเพราะการซื้อเสียงรูปแบบใหม่ที่ใช้นโยบายประชานิยมให้ประโยชน์แก่ชาวบ้านด้วยการอุปถัมภ์เชิงนโยบาย ขณะเดียวกันก็เอื้อให้กับ การเติบโตของธุรกิจนัการเมืองในวงเครือข่าย ได้มีการให้คำอธิบายว่าสมัยนายทักษิณเป็นยุคที่มีพัฒนาการของพฤติกรรมผลประโยชน์ทับซ้อนสู่การทุจริตรูปแบบใหม่ที่เรียกว่า “คอร์รัปชันเชิงนโยบาย” ซึ่งหมายถึงการดำเนินนโยบายรัฐที่เอื้อประโยชน์ต่อธุรกิจของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและบุคคลใกล้ชิด จนนำไปสู่กระแสวิจารณ์ที่ประชาชนคนกรุงเทพฯ และผู้มีฐานะที่เรียกว่า “ชนชั้นกลาง” ออกมาชุมนุมประท้วงในประเด็นการทุจริตคอร์รัปชัน แสวงหาผลประโยชน์ให้ตนเองและพวกพ้องโดยกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย และจบลงด้วยการรัฐประหารในวันที่ 19

กันยายน 2549

อย่างไรก็ตาม ต่อมาเมื่อมีการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550 ภายหลังรัฐประหาร พรรคพลังประชาชนซึ่งเป็นพรรคการเมืองที่สมาชิกจากพรรคไทยรักไทยย้ายมาสังกัดเพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นฝ่ายชนะการเลือกตั้งอีกครั้ง ได้รับคะแนนเสียง 233 เสียง ได้เป็นพรรคแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล มีหัวหน้าพรรคขณะนั้นคือนายสมัคร สุนทรเวช ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี โดยประกาศชัดเจนว่าเป็น “นอมินี” ของนายทักษิณ ชินวัตร ด้วยคำกล่าวหาเสียงที่ว่า “เลือกสมัครได้ทักษิณ” (คริส เบเคอร์ และผาสุก พงษ์ไพโรจิตร์, 2556) เช่นเดียวกันภายหลังจากที่พรรคพลังประชาชนได้ยุติบทยาทางการเมืองตามคำตัดสินของศาลรัฐธรรมนูญ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร หัวหน้าพรรคเพื่อไทย ที่ตั้งขึ้นเพื่อรองรับสมาชิกพรรคพลังประชาชน ภายหลังจากที่ถูกตัดสินยุบพรรค ได้รณรงค์ในช่วงการเลือกตั้งปี 2554 ว่า “ทักษิณคิด เพื่อไทยทำ” ซึ่งพรรคเพื่อไทยได้ดำเนินนโยบายตามรูปแบบเดิมของพรรคไทยรักไทยและพลังประชาชน ทำให้ได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งอย่างท่วมท้น

กบปส. กับการเคลื่อนไหวเรียกร้อง ต่อนักการเมือง

คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือ กบปส. ได้เริ่มมีบทบาทสำคัญจากการที่ประชาชนจำนวนมากเข้าร่วมเดินขบวนเรียกร้องแสดงความไม่พอใจกรณีเหตุการณ์ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติให้ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมผ่านการพิจารณาในวาระที่ 2 และ 3 เมื่อเวลา 04.25 น. ของวันที่ 1 พฤศจิกายน 2556 ซึ่งเปลี่ยนจากเดิมที่จะนิรโทษกรรมให้เฉพาะแก่ผู้ชุมนุม ไม่รวมถึงแกนนำการชุมนุม และผู้สังการ รวมถึงผู้นำรัฐบาลและทหารเป็น “นิรโทษกรรมเหมาเข่ง” ซึ่งรวม

การนิรโทษกรรมให้ทั้งแกนนำการชุมนุม ผู้สังหารด้วย
ทั้งยังครอบคลุมช่วงเวลาตั้งแต่ปี 2547-2556 ความผิด
ที่จะได้รับนิรโทษกรรมนี้รวมถึงข้อกล่าวหาฉ้อราษฎร์
บังหลวงของทักษิณ ชินวัตร ตลอดจนข้อกล่าวหาการ
ปราบปรามผู้ชุมนุมในปี 2553 ของนายอภิสิทธิ์และ
นายสุเทพด้วย ผลการเคลื่อนไหวเรียกร้องของ กปปส.
ต่อมาเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2556 วุฒิสภาลงมติ
ไม่รับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นเอกฉันท์ 141
เสียง ส่งผลให้ร่างพระราชบัญญัตินี้ถูกยับยั้งไว้ 180 วัน
นอกจากนี้สมาชิกวุฒิสภา 40 คน ที่มาจากการเลือกตั้ง
ก็ไม่เห็นด้วยกับการเร่งรีบลงมติแก้ไข ร่าง พ.ร.บ.
นิรโทษกรรม และในประเด็นที่มาของสมาชิกวุฒิสภาที่
นายกรัฐมนตรียิ่งลักษณ์ ชินวัตร นำขึ้นทูลเกล้าฯ เมื่อ
วันที่ 1 ตุลาคม 2556 จึงได้ยื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ
ว่าชี้ขาดว่าเป็นการเร่งรีบลงมติดังกล่าวรวบรัดซึ่งเป็นการ
กระทำที่ผิดกฎหมาย เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้การชุมนุม
ทางการเมืองยกระดับการชุมนุมจากคัดค้าน “พ.ร.บ.
นิรโทษกรรมเหมาเข่ง” สู่การโค่นล้มระบอบทักษิณ และ
เสนอจัดตั้งสภาประชาชนในท้ายที่สุด โดยกล่าวอ้างว่า
รัฐบาลไม่ทำตามรัฐธรรมนูญและไม่เคารพคำตัดสินของ
ศาล การชุมนุมได้ยืดเยื้อและยกระดับมาอย่างต่อเนื่อง
โดยมีการยึดสถานที่ราชการ สื่อต่าง ๆ เพื่อกดดันให้
รัฐบาลทำตามข้อเสนอคือจัดตั้ง “สภาประชาชน” อาจ
กล่าวได้ว่า กปปส. ก็คือภาคตอนใหม่ของกลุ่มพันธมิตร
ประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (พธม.) ที่ไม่สามารถโค่น
ล้มระบอบทักษิณ จากการที่นักการเมืองภายใต้สังกัด
ของทักษิณยังคงได้รับเลือกตั้งกลับเข้าสู่สภาผู้แทนราษฎร
และเป็นเสียงข้างมากในการจัดตั้งรัฐบาล กปปส. ปรากฏ
ตัวอย่างชัดเจนว่าต้องการคัดสรรนักการเมืองที่มี
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยอิงกับความดี คนดี
มีศีลธรรม ซึ่งไม่จำเป็นต้องมาจากการเลือกตั้งที่มีความ
ฉ้อฉลเข้าสู่ระบบการเมือง (สุลักษณ์ กาญจนขุนดี, 2449)
นอกจากนั้นข้อโจมตีที่สำคัญอีกประการก็คือ แม้ว่าใน
ระยะที่ผ่านมาการซื้อสิทธิ์ขายเสียงจะลดจำนวนลงแต่

มีการใช้นโยบายประชานิยมเป็นการซื้อเสียงอีกชนิดหนึ่ง
ที่มอมเมาประชาชนให้เลือกโดยเห็นแก่ประโยชน์เฉพาะ
หน้า ซึ่งความคิดในลักษณะนี้สอดคล้องกับแนวคิด
การเมืองใหม่ของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อ
ประชาธิปไตยก่อนหน้านี้ที่ต้องการให้สมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรมาจากการแต่งตั้งร้อยละ 70 และมาจากการ
เลือกตั้งร้อยละ 30 เพื่อลดจำนวนนักการเมืองที่มาจาก
การเลือกตั้งลงและเพิ่มนักการเมืองที่มาจากการแต่งตั้ง
โดยสถาบันข้าราชการ เนื่องจากเชื่อมั่นว่าวิธีการนี้จะ
ได้นักการเมืองที่มีจริยธรรมสูงกว่า เช่นเดียวกับที่มี
ข้อเสนอปฏิรูปประเทศไทยของกลุ่ม กปปส. ดังนี้

“เราจะเปลี่ยนแปลงประเทศไทยไม่ให้ทุจริต
คอร์รัปชันจนชาติวิบัติเสียหายอย่างที่เป็นอย่างนี้
นี่เป็นนักธุรกิจการเมือง นายทุนสามัญ เห็นว่าเป็น
เรื่องผลประโยชน์ ลงทุน แล้วถอนทุนเมื่อชนะเลือกตั้ง
ทำให้มีการคอร์รัปชัน โกงกันวินาศ เลือกตั้งครั้งหนึ่งใช้
เงินไม่ถึงหมื่นล้าน ซื้อเสียงให้บริวารของมัน พอได้เสียง
มากเป็นนายกรัฐมนตรี เป็นรัฐบาล ที่ลงทุนเป็นหมื่น
ล้าน มันโกงกลับเป็นแสนล้าน ฟิน้องก็เห็นอยู่ ในกลุ่ม
พวกมันเลยมีพวกใจถึง กล้าทุ่มเงินในการเลือกตั้ง เพราะ
ไม่มีธุรกิจใดในสายตาพวกมัน ที่จะได้กำไรหลายร้อย
หลายพันเท่า เหมือนธุรกิจการเมือง...”

“ซื้อทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นข้าราชการ ประชาชน
ไม่ว่าจะเป็นสื่อมวลชน ไม่ว่าจะเป็นองค์กรอะไรก็แล้ว
แต่ ซื้อได้ซื้อหมด ทั้งซื้อทั้งจ้าง ทั้งติดสินบน ด้วยเงิน
อุปาทของมัน เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครอง
ประเทศไทย แล้วพอพวกมันได้อำนาจ มันก็เอาอำนาจ
นี้มาโกงชาติ โกงแผ่นดิน โกงประชาชน โกงแม้กระทั่ง
ชาวนาซึ่งถือว่าลำบากยากจนที่สุดในแผ่นดินนี้ มันก็โกง
ไม่เหลือ” (ประชาไท, 2557)

เมื่อย้อนดูข้อเรียกร้องผ่านคำปราศรัยของนาย
สุเทพ เทือกสุบรรณ แกนนำของกลุ่ม กปปส. แล้วจะ
เห็นร่องรอยแนวคิดต่อการมองสาเหตุปัญหาทางการเมือง
อยู่ทั้งระบบการเลือกตั้ง อันเป็นต้นเหตุของการทุจริต

คอร์รัปชันของนักการเมืองที่เป็นนายทุนที่ใช้การเมืองเป็นแหล่งกอบโกยผลประโยชน์ จึงนำไปสู่การปฏิเสชนายทุนไม่ให้เข้ามายุ่งเกี่ยวกับการเมือง และปฏิเสธการเลือกตั้ง เพราะการเลือกตั้งเป็นการทำให้นายทุนเข้าสู่อำนาจได้ (ชลธิรา สัตยาวัฒนา, น.38) กปปส. จึงเสนอให้มีการปฏิรูปให้การเมืองไทยมีคุณธรรมนำหน้าเพื่อป้องกันระบบการซื้อสิทธิ์ขายเสียง โดยมี “องค์กรกลาง” ซึ่งเป็นองค์กรที่มีเฉพาะผู้มีความรู้ เป็นคนกรุงเทพฯ ชั้นสูง ที่มีการศึกษาดีร่วมกันออกแบบใหม่เท่านั้น ข้อเสนอดังกล่าวนี้สะท้อนผ่านข้อเสนอของ กปปส. ดังนี้

“เพราะระบบเลือกตั้งเดิมโดยเฉพาะในต่างจังหวัดใช้ไม่ได้เพราะการเลือกตั้งแบบประชาธิปไตย 1 คน 1 เสียง เปิดช่องให้คนจนที่รับเงินจากนักการเมืองผ่านระบบอุปถัมภ์และประชานิยม แล้วนักการเมืองเลือกตั้งนักการเมืองคุณภาพต่ำเข้ามาสร้างปัญหาให้กับประเทศเมื่อคนจนมีจำนวนมากกว่าชนชั้นกลาง นักการเมืองคุณภาพต่ำจึงมีเสียงข้างมากในสภา แล้วนักการเมืองพวกนี้ก็อาศัยเสียงข้างมากลากไป เอื้อประโยชน์ให้ตนเองและพวกพ้อง ทางแก้คือคัดกรองผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยให้สิทธิ์แก่ประชาชนที่มีคุณภาพเท่านั้น ซึ่งได้แก่ผู้ที่มีความสามารถในการรับข้อมูลข่าวสารและคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นหลัก เช่น ผู้เสียภาษี ปัญญาชน และประชาชนทั่วไปที่ตื่นรู้ทางการเมือง คนเหล่านี้จะสามารถเลือกรัฐบาลด้วยความเป็นกลาง ไม่เอาใจคนรวยหรือคนจนมากเกินไป วิธีนี้ไม่ได้ตัดสิทธิ์ใคร แต่ทำให้สิทธิเลือกตั้งได้มาด้วยความยากลำบากมากขึ้น กล่าวคือ ผู้ที่จะได้รับสิทธิเลือกตั้งจำเป็นต้องพิสูจน์ตัวเองก่อนว่าเข้าใจเรื่องประโยชน์ของชาติ คือจะต้องเป็นผู้เสียภาษี คนอีกกลุ่มที่ได้รับการปลูกฝังเรื่องผลประโยชน์ของชาติมาจากในห้องเรียนคือปัญญาชน” (กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์มติชน, 2558)

ทางออกที่กลุ่ม กปปส. เสนอได้สะท้อนความกังวลใจต่อการที่นายทุนเข้ามาเป็นนักการเมือง ส่วนนักการเมืองที่จะเป็นตัวแทนของประชาชนจริง ๆ นั้น

จะต้องมาจากตัวแทนของประชาชนผ่านกลุ่มอาชีพมากกว่าการเลือกตั้งที่มีการทุจริตทั้งการซื้อเสียงและการใช้นโยบายประชานิยมแข่งขัน

นักการเมืองที่สังคมไทยต้องการ

นับตั้งแต่ระบบการเมืองไทยเปิดเป็นประชาธิปไตยอย่างเต็มใบหลังปี 2535 เป็นต้นมา นักการเมืองได้กลายเป็นเป้าหมายของการจัดระเบียบควบคุมเพื่อให้การเมืองไทยใสสะอาด ได้คนดีมาบริหารบ้านเมือง ด้วยการปฏิรูปวิธีในการได้มาซึ่งนักการเมืองมาโดยตลอด เช่น ในรัฐธรรมนูญ 2540 ได้กำหนดคุณสมบัติในด้านความรู้ว่าจะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าในระดับปริญญาตรี และการให้สังกัดพรรคการเมืองเพื่อต้องการได้นักการเมืองที่มีอุดมการณ์ มีวิสัยทัศน์ และมีความรู้ความสามารถในการบริหารเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ซึ่งเป็นผลมาจากวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 อย่างไรก็ตาม ภายใต้การวางระบบการเมืองของรัฐธรรมนูญ 2540 นายทักษิณ ชินวัตร และพรรคไทยรักไทย ได้ทำให้สังคมไทยหันกลับมาทบทวนคุณลักษณะนักการเมืองที่พึงประสงค์อีกครั้ง เมื่อนักธุรกิจเข้ามามีบทบาทสำคัญในการเมือง และการบริหารประเทศเสมือนเป็นการบริหารบริษัทเอกชน การป้องกันและเอาใจจึงกับการปราบปรามทุจริตคอร์รัปชัน การบริหารประเทศภายใต้หลักธรรมาภิบาลได้กลายเป็นประเด็นสาธารณะใหม่ที่สังคมไทยเรียกร้องต่อนักการเมือง ขณะที่ยังคงมีความขัดแย้งและเห็นต่างกันในด้านนโยบายที่ตอบสนองต่อคนยากจน คนชนบท กับนโยบายในภาพรวมที่สนองตอบต่อประเทศโดยรวม ผ่านวาทกรรม “ประชานิยม” โดยสามารถสรุปลักษณะของนักการเมืองที่สังคมไทยต้องการได้ดังนี้

1. นักการเมืองต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนทั้งในเชิงนโยบายและธุรกิจส่วนตัว โดยเฉพาะพรรคการเมืองจะต้องปลอดจากนายทุนที่เสมือนเป็นเจ้าของพรรค สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องมีอิสระ

ในการแสดงความคิดเห็น และมีบทบาททางการเมืองที่เป็นตัวแทนของประชาชนไม่ใช่ตัวแทนกลุ่มผลประโยชน์หรือเป็นพนักงานบริษัทที่มีนายทุนพรรคเป็นเจ้าของ

2. เมื่อนักการเมืองมีการทุจริตคอร์รัปชัน หรือประพฤติดมิชอบจะต้องได้รับการลงโทษ และป้องกันไม่ให้เกิดซ้ำอีก ดังข้อเสนอของกลุ่ม กปปส. นักการเมืองที่มีคดีเกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์รัปชันให้คดีไม่มีอายุความ และจะต้องมีการเพิ่มโทษกับผู้ที่มีความผิดฐานทุจริตคอร์รัปชันด้วยการดัดจริตทางการเมืองตลอดชีวิต (ประชาไท, 2558: ออนไลน์)

3. นักการเมืองจะต้องมีความมั่นคง ยึดมั่นในอุดมการณ์ ชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และรักษาไว้ซึ่งความเป็นไทย รวมตลอดทั้งการเคารพภูมิปัญญา วัฒนธรรมท้องถิ่นอีกด้วย (ดู, อริยทรัพย์ บุญมี, 2556)

4. จะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีความเท่าทันสถานการณ์โลก บริบทการพัฒนาประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป ต้องมีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการเท่าทันโลก

5. นักการเมืองต้องเป็นตัวแทนของคุณงามความดี ได้รับการยอมรับ รับรองจากผู้มีความรู้ มีการศึกษาสูง และเป็นประชาชนผู้เป็นห่วงเป็นใยประเทศชาติ ซึ่งระบบการเลือกตั้งแบบ 1 คน 1 เสียงไม่สามารถคัดกรองนักการเมืองที่มีคุณงามความดี เพราะจะ “เปิดช่องให้คนจนที่รับเงินจากนักการเมืองผ่านระบบอุปถัมภ์และประชานิยม แล้วนักการเมืองเลือกตั้ง นักการเมืองคุณภาพต่ำก็เข้ามาสร้างปัญหาให้กับประเทศ” (กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์มติชน, 2557)

6. นโยบายของนักการเมืองและพรรคการเมืองจะต้องเป็นนโยบายในระดับชาติมากกว่าระดับท้องถิ่น ไม่ต้องการให้นโยบายเฉพาะกลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มปัญหาพิเศษที่จะย้อนกลับมาเป็นฐานคะแนนเสียง ในความหมายของนโยบายประชานิยมที่เป็นเพียงการหวังผลประโยชน์ทางการเมือง ซึ่งสร้างความไม่ยั่งยืนในระยะยาวให้กับประเทศ

สรุป

ปฏิเสธไม่ได้ว่าคุณลักษณะของนักการเมืองที่มีวิสัยทัศน์ เก่ง ฉลาด และเท่าทัน สามารถเจรจาบนเวทีการค้าโลก และมีบุคลิกภาพแบบสากลดังเช่นนายทักษิณ ชินวัตร ยังคงเป็นที่ต้องการในสังคมไทย อย่างไรก็ตาม จุดอ่อนที่นักการเมืองพรรคไทยรักไทย พรรคพลังประชาชน และพรรคเพื่อไทย ไม่สามารถแสดงให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ได้คือการยึดมั่นในความเป็นไทย ความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสน์ กษัตริย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์ดังที่ กปปส. เรียกว่า “ธุรกิจการเมือง” ผ่านการทุจริตเชิงนโยบาย ซึ่งมีผลทำให้เกิดการต่อต้านนโยบาย “ประชานิยม” ในกลุ่มชนชั้นกลาง นำไปสู่ความเห็นทางการเมืองที่แตกต่างระหว่างชนบทกับเมือง ซึ่งยังคงเป็นข้อถกเถียงและไม่สามารถหาจุดร่วมทางสังคมได้ว่านโยบายของนักการเมืองควรจะเป็นนโยบายที่ช่วยเหลือคนยากจน คนด้อยโอกาส หรือเป็นไปเพื่อสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจโดยรวม โดยปกป้องความมั่นคงในอธิปไตยทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ สิ่งสำคัญที่สุดก็คือ นักการเมืองในสายตาของคนชนบทและคนชั้นกลางในเมืองมีความแตกต่างกันมาตลอด โดยปรากฏชัดเจนนับตั้งแต่หลังเหตุการณ์พฤษภาทมิฬปี 2535 จนกระทั่งปัจจุบัน ช่องว่างความแตกต่างดังกล่าวขยายวงกว้างขึ้นอย่างเห็นได้ชัด จนกล่าวได้ว่าเป็นสาเหตุประการสำคัญของความขัดแย้งทางการเมืองในรอบทศวรรษที่ผ่านมาของสังคมไทย

บรรณานุกรม

หนังสือ

กองบรรณาธิการสำนักพิมพ์มติชน. **เสี่ยงนกหวีดปฏิวัติ**. กรุงเทพฯ: มติชน, 2557.

เกษียร เตชะพีระ. **บุชกับทักษิณ: ระบอบอำนาจนิยม ขวามือไทย-อเมริกัน**. กรุงเทพฯ: คบไฟ, 2547.

ชลธิรา สัตยวัฒน์. **ปรากฏการณ์พลังมวลมหาประชาชน**. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยรังสิต, 2557

คริส เบเกอร์ และผาสุก พงษ์ไพจิตร. **ประวัติศาสตร์ไทยร่วมสมัย**. กรุงเทพฯ: มติชน, 2557.

ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์. **นักการเมืองไทย: จริยธรรม ผลประโยชน์ทับซ้อน การคอร์รัปชัน สภาพปัญหา สาเหตุ ผลกระทบ แนวทางแก้ไข**. กรุงเทพฯ: สายธาร, 2553.

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. **พระเจ้าทรงปกเกล้าฯ ประชาธิปไตย: 60 ปี สิริราชสมบัติกับการเมืองการปกครองไทย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547.

ภูมิธรรม เวชยชัย และนพรัตน์ มุณีรัตน์. **จากจังหวะคิดทักษิณ ชินวัตร สู่วิถีก้าวพรรคไทยรักไทย**. กรุงเทพฯ: แสงดาว, 2547.

พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์. **พิชิตทักษิณ. ทักษิณนิยม...(อีกที) Thaksinsim as Hegemonic Project (again)**. ในปัญญา ไตรสุริยธรรมมาบรรณาธิการ. **พิชิตทักษิณ: ผลกระทบเศรษฐกิจการเมืองและสังคมภายใต้ระบอบทักษิณ**. กรุงเทพฯ: openbook, 2547.

รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์. **จาก Thaksinomies สู่อภิชนาธิปไตย ภาค 1-2**. กรุงเทพฯ: openbook, 2548.

ลิขิต ธีรเวคิน. **วิวัฒนาการการเมืองการปกครองไทย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2554.

วิลเลียม เอ. คัลลาฮาน, ดาริน อินทร์เหมือน แปล. **วาทกรรมเรื่องการซื้อเสียงและการปฏิรูป**

การเมืองในประเทศไทย.

ประจักษ์ ก้องกีรติ บรรณาธิการ. **การเมืองว่าด้วยการเลือกตั้ง: วาทกรรม อำนาจ และพลวัตชนบทไทย**. นนทบุรี: ฟาเดียวกัน, 2555.

สุภลักษณ์ กาญจนขุนดี. **วิเคราะห์ระบอบสนธิ. ธนาพล อ้วนกุล บรรณาธิการ. รัฐประหาร 19 กันยา รัฐประหารเพื่อระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข**. กรุงเทพฯ: ฟาเดียวกัน, 2549

เอนก เหล่าธรรมทัศน์. **สองนคราประชาธิปไตย**. กรุงเทพฯ: คบไฟ, 2556

อดิน รพีพัฒน์. **ระบอบอุปถัมภ์กับการเมืองไทย สมัยคิดใหม่ ทำใหม่ รู้ทันทักษิณ**. เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง บรรณาธิการ. **รู้ทันทักษิณ**. กรุงเทพฯ: ขอคิดด้วยคน, 2547

วารสารและหนังสือพิมพ์

ธิดาณต์ ศรีนารา. “การผกผันและการตกต่ำลงของกระแสความคิด “ประชาธิปไตยแบบรัฐสภา” ในการเมืองไทยยุค “หลัง พคท””, ฟาเดียวกัน. ปีที่ 11 ฉบับที่ 2. 242.

ธีรยุทธ บุญมี. “การปฏิวัติคนหวัด” มองเชื่อมโยงกับปัญหาอนาคตการเมือง”, ฟาเดียวกัน. ปีที่ 11 ฉบับที่ 3, 75.

สามชาย ศรีสันต์. “ทักษิณเอนเซชัน (Thaksinization) การกลายเป็นทักษิณ” มติชนรายวัน. 2 มกราคม 2549. หน้า 7

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

นพรัตน์ วงศ์วิทยาพาณิชย์. “การก่อเกิดรัฐบาลพรรคเดียวในการเมืองไทย: ศึกษากรณีพรรค

ไทยรักไทย”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการปกครอง, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ปี 2550.

อุเชนทร์ เชียงเสน. “ประวัติศาสตร์การเมืองภาคประชาชน: ความคิดและปฏิบัติการของ “นักกิจกรรมทางการเมืองในปัจจุบัน”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการปกครอง, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2555.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

เดลินิวส์. “กปปส.” ออกแถลงการณ์ ฉบับที่ 1 สั่งชรก. หยุดงานตั้งแต่ 2 ธ.ค.. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.dailynews.co.th/politics/198908>: 2556

ไทยพีบีเอส. “ลำดับเหตุการณ์ชุมนุม จากสามเสนถึงปัดกรงเทพฯ”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://news.thaipbs.or.th/content/ลำดับเหตุการณ์ชุมนุม-จากสามเสน-ถึงปัดกรงเทพฯ>: 2557.

ประชาไท. “สุเทพอัดระบอบทักษิณใช้วาตะ “ไพร่-อำมาตย์”-คิดแยกประเทศตั้งเมืองหลวง เชียงราย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.prachatai.com/journal/2014/05/53214>: 2557

ประชาไท. “กปปส. เสนอ กมธ.ร่างรัฐธรรมนูญ-เลิกปาร์ตี้ลิสต์-ซื้อขายเสียงเพิกถอนสิทธิตลอดชีพ”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.prachatai.com/journal/2014/11/56687>: 2557

ผู้จัดการออนไลน์. ตั้ง “สมัชชาคุณธรรมแห่งชาติ” คุมประพฤตินักการเมือง”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.manager.co.th/AstvWeekend/ViewNews.aspx?News ID= 9580000003258>: 2558

ศูนย์ข้อมูลการเมืองไทย. “กลุ่มงูเห่า”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://politicalbase.in.th/index.php/กลุ่มงูเห่า> 2558.